

Megújult a soproni egyetem botanikus kertje

KEOP-pályázat segítségével született újjá az NYME Erdőmérnöki Karának élőnövény-gyűjteménye

KEOP-pályázat keretében, **125,3 millió forintos támogatással** megújult a Nyugat-Magyarországi Egyetem soproni Erdőmérnöki Karának élőnövény-gyűjteménye. A 17,2 hektáros területen, a projekt kétéves időtartama alatt közel 900 új növénytaxont ültettek el, köztük több örökzöld-különlegességet. Felújították az egyhektáros sziklakertet, a vízes élőhelyeket, madárodúkat helyeztek ki és korszerűsítették az üvegházat.

A nagyszabású munka írtásokkal, gyérítésekkel kezdődött 2010 telén, tudtuk meg a projektzáró rendezvényen *Ezerné Lóth Annamáriától*, a botanikus kert vezetőjétől, aki a munkálatoakat is irányította. Eltávolították a túlnőtt egyedeket, a betelepült özönnövényeket, így teret adtak az értékes lágú és fás szárú növényfajoknak. Megifjították az örökzöld növényállományt, megszabadították a korábbi elő- és védőállománytól, és több különleges örökzöld fajt, főleg fenyőféléket telepítettek. Helyreállították a gyertyános-tölgyes, melegkedvelő tölgyes és bükkös termőhelyek gypszintjét, így tavasszal már szabadon virulhatnak az élőhelyre jellemző lágú szárú évelő és hagymás növények, például az ernyős madártej, vagy a foltos kontyvirág. Fontos volt a védett és veszélyeztetett növényfajok megőrzése, így a *Daphne laureola*, az *Anemone sylvestris*, az *Astrantia major*, a *Ruscus aculeatus* és az *Aruncus dioicus* védelmére helyeznek hangsúlyt.

Felújították a sziklagyepék növényzetét, az egyhektáros sziklakertet, illetve a vízes élőhelyeket. Madárodúkat, etetőket, itatókat újítottak föl és cseréltek ki. A gyérítések során több mint 2100 köbméter nyesedék keletkezett, amit talajtakarásra használnak föl. A kertfelújítási munka rendkívül sokrétű és bonyolult volt, hiszen a kert növényállománya is igen változatos. Több feladatot is el kell látnia, így meg kell felelnie az oktatás, a kutatás, valamint a pihenni, sétálni vágyók igényeinek. Sok olyan fajt telepítettek, amelyeket a kereskedelmi faiskolák még külföldön sem termesztnek, így más botanikus kertektől kellett beszerezni.

A kertfelújítás egyik látványos eleme az 1980-as években épült, 400 m² alapterületű üvegház korszerűsítése volt, amelynél szinte csak a vázrendszer maradt a régi. Hőszigetelő üvegeket építet-

A felújított üvegház

tek be, a fa lamellák helyére könnyen mozgatható külső alumínium árnyékolót, a belső térben pedig energiaerőnyt szereltek föl, az energiatakarékosság jegyében. A ki- és bejárást hőszilippel oldották meg, így hideg időben meg tudják védeni a növényeket a huzattól, a hirtelen hidegtől. Teljesen följújtották az asztalokat, amelyeken felszívató szövetet öntöznek. A növényházban 112, főleg délszaki növényfajt és -faját tartanak, amelyek a növénytan oktatását szolgálják. A szaporítóházban a faipari kar kutatási témáihoz nevelik a növényeket, valamint eladásra és parkosításra is természetesen szobanövényeket, egygyárikat.

Az örökzöld-állományok felújításában *Rácz István* botanikus, a fenyőfélék elismert nemzetközi szakértője volt a soproni botanikus kert segítségére. Elmondta, hogy a kertben három fontos földrajzi terület, Észak-Amerika keleti és nyugati részének, valamint Kelet-Ázsia térségének fontos fenyőféléit gyűjtötték össze, amelyeket néhány különleges fajjal egészítettek ki a felújítás során. Az Észak-Amerika keleti részén élő *Pinus banksiana*, *Abies balsamea*, *Larix laricina*, illetve az észak-amerikai kontinens nyugati élőhelyein honos *Pinus aristata*, *Pinus longaeva*, *Pinus strobiformis* fajokat is fellelhetjük. Említésre méltó még a mamutfenyő-erdők jellegzetes aljnövénye, a *Torreja cali formica*, valamint Magyarországon a Folly Arborétum mellett csak ott található *Abies brachyphylla*. A kelet-ázsiai részben a japán fenyőflórából többek között a *Thujopsis dolabrata*, az *Abies firma*, a *Torreja nucifera*, a *Taxus cuspidata*, a Kínában honos fajok közül pedig az *Abies fargesii* f. *faxoniana*, az *Abies squamata*, valamint az *Abies sarroensis* fajokat találhatjuk meg.

A parki részen, az épületek környezetében botanikai szempontból is izgalmas, de főként látványos növényeket, bangitákat, madárbirseket, valamint a naposabb részekre a botanikus kertből eddig hiányzó kelet- és nyugat-ázsiai borókafajokat, így például a *Juniperus saltuaria* fajt és a *Juniperus polycarpus* *Hontalan* fajtát telepítettek. A szintén 2012 őszén átadott erdészeti látogatóközpont, a Lignum bejárata előtt a meglévő *Chryptomera japonica* mellé annak mutató változatát, a *Spiralis*-fajtát ültették.

A Nyugat-magyarországi Egyetem soproni Erdőmérnöki Karának élő növénygyűjteménye, ismertebb nevén a természetvédelmi területként is számon tartott Soproni Botanikus Kert kialakítása 1889-ben kezdődött a Lővérek lábánál, amikor a Honvéd Főreáliskola megépítése után a korabeli divatnak megfelelően parkosították a területet. A kertet és az épületeket 1922-ben kapta meg a mai erdészeti kar jogelődje, a Selmechányáról áttelepülő Bányászati és Erdészeti Főiskola. A park fokozatosan botanikus kertté alakult. A kertet több ízben bővítették, a mostani felújítást megelőzően utoljára az 1960-as években, amiben jelentős részt vállalt *id. Barabits Elemér*. Lomb- és pikkelyleveles örökzöld-szelekcióiból szép gyűjteményt őriz a kert.

Takáts Péter professzor, rektorhelyettes a projektzáró rendezvényen elmondta, hogy az egyetem vezetése fontosnak tartja, hogy a nagy hagyományú kert az oktatás és a kutatás szolgálata mellett a természetkedvelő lakosságot is várja. Szívesen fogad óvodás, iskolás csoportokat, hogy a természet, az erdő szeretete, a környezet megbecsülése már igen fiatal korban kialakuljon. A mostani program keretében eltelepített növényekkel együtt hétezerre nőtt a növénytaxonok száma. A ma 17,3 hektáros soproni botanikus kert országos jelentőségű természetvédelmi terület, a Fertő-Hanság Nemzeti Park része. Ennek megfelelően a felújítási munkák szigorú természetvédelmi hatósági felügyelettel, az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelet ellenőrzésével zajlottak.

Forrás: *Kertészet és Szőlészet*
Szerző: **Pap Edina**